

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 46

Maribor, sredo, dne 9. junija 1937

Leto XII

Pomemben socialistični shod v Zagrebu

Ss. dr. Topalović in Petejan v
Zagrebu

Pretekli petek so zagrebški so-
drugi sklicali zaupni politični shod,
na katerega so bili vabljeni samo iz-
raziti pristaši in prijatelji našega so-
cialističnega gibanja v Zagrebu, ka-
tero se razvija pod najtežjimi pogo-
ji, kar si jih moremo misliti. Na eni
strani je neomejeni šovinizem in
sovražstvo do socialističnega gibanja
od strani Mačkovega pokreta in
HRS, na tretji strani pa nepopoljši-
vi takozvani levičarji, kateri žive v
tem, da pobijajo in ovirajo delo na-
šega socialističnega pokreta.

Ali navzlic vsem tem navedenim
težkočam, je socialistično gibanje v
napredovanju, kar je jasno pokazal
ta shod, kateri je bil tako odlično
obiskan, da je bila prostrana dvor-
na »Novinarskega doma« — in hod-
niki — natlačeno polna sodrugov in
sodružic, po veliki večini mladih,
med katerimi so bili tudi slovenski
akademiki, ki študirajo na zagrebški
univerzi.

Shod je otvoril in vodil sklica-
telj s. Beker, urednik »Slobodne
Riječi«, kateri je v vznešenih bese-
dah pojasnil veliki pomen shoda ter
pozdravil referente ss. Topalovi-
ća in Petejana, katera so zbor-
ovalci živahno pozdravili.

Prvi je govoril s. Petejan iz
Maribora o vtisih, ki jih je dobil na
kongresu čehoslovaške socialno de-
mokratične stranke, o njeni številni,
moralni in politični moči ter o raz-
merah v ČSR ter jih primerjal z na-
šimi. Končno je plediral za politično
svobodo, svobodo tiska, združevanja
in zborovanja ter nujnost notranje
ureditve naše države in rešitve hr-
vaškega vprašanja na demokratični
podlagi. Ves referat s. Petejana je bil
večkrat prekinjen z navdušenim odo-
bravanjem.

Kot drugi referent je nastopil s.
dr. Ž. Topalović, katerega so
zborovalci pozdravili z največjim
navdušenjem in živijo klici.

Pokazalo se je, kako velike sim-
patije vživa s. Topalović med hrva-
škimi sodrugji. Obenem je bil ta poz-
drav odločna zavrnitev vseh napa-
dov na s. Topalovića, ki se pojavlja-
jo v hrvaškem tisku in na nasprot-
niških zborovanjih.

S. Topalović je v krasnem refe-
ratu najprej reagiral na napade na-
sprotnikov na naše socialistično gi-
banje v državi. Kar se tiče napadov
na njegovo osebo je med velikim
odobravanjem izjavil, da ne bo od-
govarjal in bo pustil, naj še dalje na
njega lajajo, ker si je svest, da ga
to lajanje ne bo spravilo na stran-
pota. Na to je orisal položaj v zuna-
nji politiki, razvoj na Španskem, po-
men raznih in nerazumljivih zvez in
paktov med raznimi državami ter
opisal ogromno vojaško moč in no-
tranjo konsolidacijo demokratičnih
držav v Evropi, kar gre zelo na
žive fašističnim državam, katere
postajajo že bolj skromne.

Apeliral je na našega notranjega
ministra, da naj z učenjem izda ob-
ljubljene politične in naj uvi-
di pomen svobodnih političnih strank
za konsolidacijo notranjih razmer,
glede katerih je Topalović pogumno
izjavil, da so naša stranka, kakor
tudi vse ostale demokratične stranke
v državi pogrešno gledale na notra-
nje razmere in na način rešitve na-
rodnih, plemenskih in zgodovinskih
nasprotij, ki so ves čas obstojale in

Socializem pripravljen in sposoben za vladanje

Eno leto Blumove vlade

Razočaranje reakcionarnih pogrebcev

Pred enim letom je francoska vla-
da ljudske fronte pod vodstvom s. Le-
ona Bluma prevzela upravo Francije.
Reakcija, domača in tuja, je vse leto
skušala izzivati vznemirjenje s svojim
napovedovanjem, da bo ljudska fron-
ta upropastila deželo. Prerokbe o go-
spodarskih izgubah, nemirih, propasti
svetovne razstave, gospodarskem po-
lomu, revoluciji, Hitlerjevi vojski ob
francoski meji in državljanski vojni,
so se izkazale kot navadno strašilo
reakcije brez podlage. Posledica vse
te gonje pa je, da narod smatra danes
reakcijo za smešno in se je zaupanje
v narodno vladu Blumovo neverjetno
okrepilo.

Predvsem priznava francoski nar-
od vladi, da se je potrudila, da iz-
polni svoje obljube, čeprav je nasto-
pila ob najhujših gospodarskih, social-
nih in političnih razmerah.

Francija na prvem mestu med državami glede delavske zaščitne zakonodaje

V pičlem letu je Francija, ki prej
pravzaprav ni imela socialne zakono-
daje, stopila v tem oziru na prvo me-
sto med državami.

Postoji obveznost ureditve delov-
nih odnošajev s kolektivnimi pogod-
bami in obvezno razsodništvo v spo-
rih, pri čemer imajo delavci v vladi-
nih zastopnikih zagotovilo, da ne sto-
je na strani kapitala, ampak na nji-
hovi; dvignile so se mezde in plače,
uveden je zakoniti 40 urni delovni
teden, obvezni plačani dopusti, izve-
deno je zavarovanje za nezaposlenost
ter za starost in smrt.

Državni interes pred kapitalističnim.

Vlada je izvedla tudi v gospodar-
stvu neverjetne izpremembe. Par sto
kapitalističnih rodbin je imelo vso go-
spodarsko silo v svojih rokah v dr-
žavni banki. Vlada je izvedla reformo
narodne banke, ki služi sedaj državi
v nje gospodarski politiki. Doslej je
ta banka delila dobičke in če ni bilo
v nje interesu, delala tudi proti dr-
žavnim interesom, ker je bila le ka-
pitalistični izkoriščevalni vijak. Velike-
ga pomena je tudi socializacija velike
vojne industrije, ki jo je vlada v tem
letu izvedla.

20 milijard za javna dela

Ogromnega pomena je kredit 20
milijard frankov ali 50 milijard dinar-
jev za izvedbo javnih del, s katerimi
je takoj pričela ter zaposlila 400.000
delavcev. Izvajajo se melioracije, u-
rejanje reke, grade ceste in pristanišča,
urejajo otroška igrišča, parki, šport-
ski stadioni, planinski domovi, ljud-
ska gledališča itd.

Kako velikega pomena je vse to
delovanje, čuti najbolje francoski nar-
od. Uresničilo se ni niti eno preroko-
vanje reakcije; nasprotno,

izboljšal se je gospodarski in socialni položaj naroda.

Povečale so se potrebe, ojačil se je
konzum in povečana cirkulacija blaga
donaša vsem slojem večje blagostanje.

Socialna revolucija brez prelivanja krvi

Vse to je francoska vlada ljudske
fronte izvedla brez nasilstva in brez
kaplje krvi, ker dela z narodom, s
političnimi in strokovnimi delavskimi
in drugimi organizacijami po načelih
demokracije in prave ljudske svo-
bode.

Organizacija delavstva je premagala anarhijo.

Vlada je imela pač težkoče takrat,
ko so neorganizirane množice delav-
stva zasedale tovarne. Kako občutna
težkoča je to bila, dokazuje žalostni
samomor ministra s. Salengra, ki je
zapadel ob naporih popolni živčni iz-
črpanosti. Toda ugodna rešitev tudi
tega problema je povečala zaupanje
Blumovi vladi in demokraciji. Na tem
imajo svoj delež zlasti delavske kul-
turne organizacije, ki so usmerile
svoje delo med zapuščenimi množ-
icami in pa dejstvo, da je s. Blum o
vseh problemih sam podučeval mno-
žice na javnih zborovanjih.

Nov duh v mednarodni politiki

V letu dni je Blumova vlada od-
pravila škodo tudi v mednarodni po-
litiki, ki jo je zakrivil prejšnji Lava-
lov režim.

Dosežen je sporazum z Londonom
in zaupanje v Ženevo se je obnovilo,
čeprav je predsednik vlade okleve-
tani socialist. Blum sam je ob oblet-
nici svojega vladanja izjavil, da želi
prijateljstvo med državami, zahteva
kolektivno varnost, mednarodno ar-
bitražo in sporazum med vsemi dr-
žavami zaradi obnove sveta. Blum
hoče mednarodno gospodarstvo po-
staviti na zdravo podlago, sporazum-
no predvsem z Anglijo in Zedinjenimi
državami, ki sta najbolj merodajni.
Poglobil je odnose z Rusijo. Zlasti
pozdravljajo Blumovo vladu severne
države, ker so se lahko oddahnile
od strahu pred oboroženim fašizmom.

S. Blum je rekel v Ženevi, da želi
prijateljstvo z Rimom neglede na raz-
liko režimov. Isto je povedal glede
Nemčije dr. Schachtu v Parizu. Po-
kazalo pa se je, da teh dveh držav ni
mogel pridobiti za mednarodno sode-
lovanje. Blumovo dobro voljo Nem-
čija in Italija odbijata, češ, argumenti
Blumovi, ki je le slučajno na vladi,
so naivni, ter bi se, če bi prišli od
druge vlade, ki ni prišla slučajno do
oblasti, morali smatrati za žalitev. —
Ni se vse storilo v politiki Španije.
Zadnji socialistični kongres je pa pri-

znal pravilnost taktike, ker je stanje
nevzdržno ter ogroža mednarodni mir
in obstoj španske republike.

Uspehi so vidni — vlada trdna

Uspehi Blumove vlade so vidni.
Doma in po svetu ima manj težkoč
kakor jih je imela katerakoli vlada
prej. Reakcija je izgubila v narodu
vse zaupanje. Blumov koložaj v soci-
alistični stranki pa je po zadnjem
kongresu bistveno ojačan.

Med delavstvom uživa Blum spo-
štovanje, čeprav tu pa tam dvomijo
nekateri o pravilnosti taktike. Popol-
no zaupanje uživa vlada med kmeti,
ker je z ukrepi izboljšala položaj kme-
tiškega stanu. Istotako zaupajo vladi
intelektualci in meščani, ker je vlada
znala dvigniti mednarodni ugled Fran-
cije, ki je bil prej v nevarnosti.

Blum je dokazal, da je

socializem pripravljen in sposoben za vladanje

množno bolj, kakor se je moglo pri-
čakovati.

Blumova vlada se je točno držala
programa, ki so ga sklenile stranke
ljudske fronte. Kar je obljubila, je dr-
žala. Kapitalisti so iz sebe in skušajo
delati vladi težkoče. Izkoristiti hoče-
jo povišanje mezd in plač za dviganje
cen. Druga težkoča nastaja, ker ka-
pitalisti vlačijo milijone kapitala v
inozemstvo ali pa skrivaj zadržujejo
denar v bankah, da se gospodarstvo
ne more primerno razvijati. Toda
podpis oboroževalnega posojila je po-
kazal, da tudi francoski hranilec, ki
je že od nekdaj vir francoskega na-
rodnega bogastva, zaupa vladi in ji
daje to, kar ji veliki »patriotični«
kapitalisti odrekajo.

Sedanji odmor v izdajanju novih
zakonov porablja vlada, da potrdi in
uveljavi vse novote, ki jih je vpeljala
z zakoni. Kako brez podlage je govo-
rčenje, da je vlada izgubila zaupanje
ljudstva, kaže ne samo razmerje sil v
parlamentu, ampak predvsem nado-
mestne volitve.

Izidi nadomestnih volitev kažejo
narobe, da zaupanje v vladu narašča.
Enajst poslancev je bilo iznova iz-
voljenih, od katerih so jih osem ob-
držale stranke ljudske fronte in dva
celo iztrgala reakciji, pri enajsti volit-
vi pa je bil kandidat »Ognjenih kri-
žarjev« poražen od demokrata. Isto
sliko nam nudijo volitve v okrožne
(departement) svete, kamor je bilo
83 dopolnilnih volitev ter je reakcija
izgubila eno tretjino mandatov.

Blumova vlada se je v enem letu
utrdila ter si pridobila zaupanje s
svojim pozitivnim gospodarskim in
socialnopolitičnim delom.

Pogrebci Blumove vlade pa si naj
lepo potresejo svoje glave s pepelom.

obstojajo. To pogreško smo spozna-
li in jo z vso resnostjo in odkritosrč-
nostjo popravljamo. Apeliramo na
vse demokratične stranke in grupe,
da za rešitev notranjega vprašanja
čimprej najdejo skupno bazo, ki bo
omogočila skupno sožitje in konsoli-
dacijo. Vedno smo bili proti obsto-
ječemu centralizmu, zlasti proti še-
stojanuarski politiki in smo danes
njegovi nasprotniki. Ker centralistič-
na ureditev države privede neizogi-

bno v fašistični režim. Mi bomo pod-
pirali vsak sporazum demokratičnih
strank, ki bo imel za podlago svobo-
dno in demokratično ureditev drža-
ve.

Med govorom in zlasti ob koncu,
so se obnovile navdušene manifesta-
cije za socialistično gibanje v Jugo-
slaviji.

S. Beker se je obema referen-
toma pristočno zahvalil za njihova iz-
vajanja ter s temperamentnim govo-

rom zaključil to velevažno zborova-
nje zagrebških socialistov, ki pome-
ni mejnik na poti v lepšo bodočnost.
K uspehu, ki ga je pokazalo zboro-
vanje, tudi mi čestitamo našim za-
grebškim sodrugom.

Kako važno je bilo to zborovanje
kaže najbolj dejstvo, da so o njem
poročali vsi zagrebški in beograjski
listi, čeprav vsak po svoje.

Z blokado proti legalni španski vladi

Nemčija in Italija razmišljata, kako bi preprečili vsak dovoz v Španijo

Kakor znano sta Italija in Nemčija zapustili odbor za nevmešavanje, dokler ne dobijo zagotovila, da letala legalne španske vlade ne bodo več napadala njihovih vojniš ladij in podobno.

V nadaljnjih razgovorih med Londonom in Parizom na eni, ter Rimom in Berlinom na drugi strani pa se je pokazalo, da bi Nemčija in Italija radi izkoristili sedanjo situacijo za nove represalije proti legalni španski vladi.

Stavili sta namreč predlog, da se nad Španijo proglasi — bojkot, t. j. da se prepreči vsak dovoz. S tem bi bila udarjena samo valencijska vlada, ker bi Franco lahko še nadalje dobival vse vojne potrebščine iz Maroka (ki se smatra kot del Španije), kamor mu jih dovažata Italija in Nemčija preko Tripolisa.

Nadalje sta stavili zahtevo, da se v slučaju napada smejo kontrolne ladje ne samo braniti, ampak tudi izvajati represalije (slično kot bombardiranje Almerije po nemškem brodogradu) in da morejo na zahtevo napadene vojne ladje sodelovati pri represalijah (čitaj: pri obstreljevanju) tudi vojne ladje vseh ostalih v kontroli zastopanih držav.

Nemčija in Italija bi že znali izzvati incidente, da bi represalij ne bilo konca ne kraja.

Tem predlogom sta se uprli Francija in Anglija. Ti dve državi sta za to, da se Nemčija in Italija vrmeta v nadzorni odbor za kontrolo nad nevmešavanjem, nočeta pa pristati na blokado in tudi ne na predlog o represalijah. Priznavata sicer, da se napadena ladja sme braniti, nedopustno pa je izvajati represalije, slične kot je bilo obstreljevanje Almerije. Napadena država je upravičena za-

htevati zadoščenje potom nadzornega odbora, ne pa na lastno pest. Francija razen tega zahteva, da se postavi na vsako vojno ladjo nevtralen opazovalec, t. j. da bi Nemce la-

hko nadzirali Angleži ali Francozi in obratno. Tega se pa brani Italija in Nemčija, ker vesta, da bi potem njune vojne ladje ne mogle več podpirati generala Franca.

Položaj na bojiščih

Nekatera poročila iz Španije trdijo, da je pričakovati v najkrajšem času ofenzivo republikanske armade na vseh frontah. Zaenkrat je v teku ofenziva preko pogorja Guadarrama, ki je pričela začetkom preteklega tedna in še ni zaključena. Republikanske čete so pri svojem prodiranju zavzele La Grano, znano poletno bivališče španskih kraljev in stoji 10 km oddaljene od Segovije.

Odpor Baskov

je zdaleka močnejši, kot so pa pričakovali sedaj že pokojni general Mola in njegovi svetovalci. Izkazalo se je, da nacisti preko Duranga in Guernice ne morejo naprej. V Solubskem pogorju je bil napad nacistov docela ustavljen. V odseku Lemona-Amorebieta pa trajajo boji za posest posameznih vrhov brdovitega terena z nezmanjšano silo in menjajočim se uspehom.

Na tej fronti so Baski pretekli teden sestrelili pet nacističnih letal, sami pa so izgubili eno.

Socialistična internacionala proti zločinskemu obstreljevanju Almerije

Predsedstvo Socialistične delavske internacionala v Bruslju je poslalo ob priliki obstreljevanja Almerije po nemških vojniš ladjah brzojav španski socialistični stranki, v katerem izraža svoje ogorčenje nad mesarjenjem nedolžnega prebivalstva po nemških granatah pod zastavo

Blokada Bilbaja
po nacistih je popolnoma propadla, zlasti odkar so republikanski letalci z bombami potopili nacistično glavno vojno ladjo »Español«. V Bilbajo prihajajo stalno pošiljke živil iz Anglije in Francije. Parniki pa odvažajo baskiško deco v Francijo in Anglijo.

Nepotrebna skrb kardinala

Toledski kardinal je opozoril svoje kolege v Franciji, Angliji, Mehiki in drugod, naj se pobrigajo, da bo španska deca, ki jo sedaj prevažajo v tuje dežele na varno, deležna katoliške vzgoje, ker ponekod prihaja ta deca v hiše brezbožnikov. — Te skrbi toledskega kardinala so odveč. Gospodje bi morali lansko leto 18. julija podučiti Franca o svetosti prisege legalni vladi, ne pa držati z njim in biti sedaj v skrbeh za katoliško vzgojo z rodne zemlje pregnanih otrok, ki beže pred granatami in bombami generala Franca. Ali naj bi deca ostala v Španiji za tarčo nacistom?

kljukastega križa. »Delavci vsega sveta obžalujejo žrtve tega zahrbtnega napada v prepričanju, da bo baš ta napad znova prebudil svetovno javno mnenje. Socialistična internacionala bo storila vse, kar je v njeni moči, da pomaga branilcem svobode in neodvisnosti v Španiji.

torjev in da se bo komisija le formalno obrnila tudi do Borze dela. — Ni dvoma, da je namen nemških fašistov, da v Jugoslaviji nabrane delavke in delavce ne samo porabijo za delo, ampak tudi, da jih izvezbajo za rajhsovske fašistične agitatorje.

Brezobrestno naložene milijarde. V poštni hranilnici in Narodni banki je bilo l. 1929 naloženih 889 milijonov dinarjev, l. 1937 (koncem aprila) pa že 2500 milijonov dinarjev brezobrestno. Pravijo pa, da bodo brezobre-

Konferenca dela v Ženevi

V četrtek, dne 3. t. m. je pričela v Ženevi zborovati mednarodna konferenca dela, ki jo je otvoril čehoslovaški minister s. inž. Nečas. Na konferenci je 97 vladinih zastopnikov, 36 delodajalskih in 35 delavskih delegatov. Poleg teh se udeležuje konference 247 strokovnih zborovalcev, tako, da je konferenca pravi mednarodni parlament, ker šteje 168 delegatov in 247 strokovnjakov, v celoti 415 oseb in 51 držav sveta. Nemčija in Italija nista poslali zastopnikov na konferenco.

Konference se udeležuje minister Cvetković in tudi predsednik francoske vlade s. Blum pride na konferenco ob odkritju spomenika pokojnemu direktorju urada s. Albertu Thomasu.

stne naložbe denarja še naraščale. — Ako bi se ta denar pravilno uporabil v gospodarstvu, bi se dalo z njim mnogokaj narediti in omiliti brezposelnost. Toda poštna hranilnica in Narodna banka ne dajeta posojil, če pa jih dajeta, potem le kratkoročno, za taka posojila pa ni interesentov.

Razširitev pokojninskega zavarovanja privatnih nameščencev. Premije za pokojninsko zavarovanje privatnih nameščencev v Sloveniji in Dalmaciji znašajo letno 30 milijonov dinarjev. Ako bi se zavarovanje razširilo na vso državo, bi se število zavarovancev povečalo od okroglo 11.000 na 43.000 in vsota vplačanih premij na 86 milijonov.

Fašisti so tudi v Romuniji imeli smolo. Rumunske fašistične stranke so napravile za občinske volitve skupno fronto, ki je pri volitvah temeljito pogorela. Narod torej povsod zametava fašizem.

Kako so našli mrtvega generala Mola

O smrtni nesreči nacističnega generala Mola, ki se je 3. t. m. z letalom ubil, poročajo: Letalo, v katerem je bil general s svojim spremstvom, je v megli zadelo v skale nekega hriba. Ko je letalo treščilo na tla, se je tudi vžgalo in zgorelo. Truplo generala Mola so našli 20 m proč od letala. Glava in obe nogi so mu bile odtrgane od trupla.

Netočne vesti. Zagrebški listi so v svojih poročilih o zagrebškem socialističnem shodu omenili tudi to, da je s. Petejan govoril o komunistih v Jugoslaviji in odklonil vsako sodelovanje z njimi. Pooblaščenici smo izjavili, da s. Petejan ni na omenjenem shodu niti z besedo govoril o sodelovanju ali nesodelovanju s komunisti v Jugoslaviji. Njegovo tozadevno poročilo se je nanašalo samo na čehoslovaško socialno demokratično stranko, ki je tudi na zadnjem kongresu odklonila sodelovanje s komunisti.

Doma in po svetu

Kongres Glavnega radniškega saveza v Beogradu bo 20. in 21. t. m. v dvorani Delavske zbornice.

Vezbanje poljedelskih delavcev iz Jugoslavije za rajhsovske fašistične agitatorje. Nemčija, ki ima sama ogromno število brezposelnih, išče v Jugoslaviji 1000 poljskih delavk in

delavcev za štiriletno zaposlitev. — Zanimivo je, da hoče te delavce in delavke dobiti iz Vojvodine, kjer jih bo nabirala posebno iz Berlina odpisana komisija med ondrotnimi Nemci. Prepričani smo, da so poljski delavci, ki pridejo v pošte, že izbrani potom tukajšnjih nemških fašističnih agita-

A. M. de Jong:

25

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Kakor hitro je videl vidro, se je Mereyntje nehoti spomnil na vraga. Bila je velika, sivkasta žival, z velikimi debelimi muštačami, dolgim, težkim truplom in strah vzbujajočimi plavutami na nogah ter je izgledala v resnici neprijetna. Razen tega se je premikala žival docela neslišno in neverjetno hitro; izgledalo je, kot da s svojim sivim, debelim, toda nič manj prožnim telesom, kot so ga imele mnogo nežnejše podlasice, polzi po zemlji... Toda Vrč je prijel vidro mirno v roko, jo pustil, da mu je čepela na plečih, se splazila pod njegov jopič in ga povohala po obrazu. Vrč se je ni bal... Vrč se ni bal nobene živali!...

Tresoč se od strahu, je stal Mereyntje poleg Goorta, ko je ta prvič odprl kletke in izpustil žival. Dokler bo živ mali dečko tega ne bo pozabil! V poltemi, ki je vladala v klonici se je vsedel divji lovec na prevrnjeno vedro in nalahko žvižgal. In potem je videl Mereyntje, kako se je vidra povzpela Goortu na kolena, in se mu, brundajoč od zadovoljstva, zleknila v naročje. Nervozne podlasice so mu skakale po hrbtu in ramah, se smukale okoli njegove brade, dobrikoč se mu in iščoč njegove nežno božajoče roke, cvileč in dajoč od sebe rezke krike ugodja, kadar je katero izmed njih prijel in ljubeče pritiskal na svoje lice. Nenaadoma pa so jezno zasikale, pokazale zobe druga drugi ali pa vidri, ako se je tej ali oni zdelo, da ima druga prednost pred njo in je ta ali ona zavzela prostorček, ki se ga je zahotelo drugi. Šepetaje je govoril Vrč s temi svoje-

vrstnimi živalicami, s koničastimi zobčki in kot biser svetlimi očmi, ter je pritajeno žvižgajoč skozi zobe vzel zdaj to, zdaj ono žival za kratek hip v roke in jo pritisnil k obrazu, kakor da bi bila nedolžna mačica... Poleg pa je stal Poll, mahajoč s svojim košatim repom in tuleč, proseč, da bi bil tudi sam deležen ljubkovanja s strani svojega gospodarja. V poltemi so se mu svetile oči, kot zelene ognjene kroglice... naravnost odurno... da je človeka lahko postalo strah...

Negiben od zaprepaščenja, bled od strahu, je stal Mereyntje sloneč ob židu in se ni upal niti premakniti. Zdelo se mu je strašno, kot kakšna čarovnija, da se je nekdo mogel igrati s tako odurnimi živalmi. Kako le je mogel Vrč kaj takega početi?... Dokler ni Goort končno, smehljajoč se pogledal svojega malega gosta, ki se je ves preplašen, v obrazek bled kot vosek, stiskal k steni, kakor da bi se hotel zariti vanjo. Z mirno in odločno besedo je spodil Vrč živali v njihove kletke nazaj in zaprl vrata. One pa so se gnetle k mreži, cvilele in brundale od nezadovoljstva, odrivajoč druga drugo in vekajoč od hrepenenja za svojim gospodarjem, hoteč, da bi nadaljeval igro z njimi, ki jo je bil danes tako hitro prekinil.

»Le nikar se ne boj živali, Mereyntje,« je rekel Vrč, bodreč ga. »Živali nikakor niso tako hude, kot izgledajo, prav gotovo ne. Ako si dober z njimi in jim zaupaš, zaupajo tudi one tebi... One zdaleka niso tako slabe kot ljudje.«

»Te živali, te popadljive mrcine,« je vprašal Mereyntje, še vedno ves preplašen. »Ako bi jih ti... ako bi jih ti ne bil zadržal, one... one bi me bile živega požrle!« Glasek se mu je še vedno tresel od razburjenja in prestanega strahu. Goort ga je potrepljal po rami in rekel smejoč se:

»To pač ni res, Mereyntje, nikakor ne! Ena žival res požre drugo, ker mora od nečesa živeti, toda ljudi? — Ne, Mereyntje! Kaj pa ljudje, ti vendar tudi jedo živali: krave in kokoši, ovce, zajce in svinje... In vendar se ljudi ne bojiš, ali ni tako?«

Toda Mereyntje je domneval, da se hoče njegov prijatelj iz njega norčevati in mu zato ni odgovoril. Bojazljivo je pogledoval h kletkam in potem vprašal:

»Zakaj le gojiš toliko teh živali?«

»Ker so mi v pomoč. Podlasice mi love zajce, vidra pa, ljubi moj dečko, mi lovi najboljše ribe.«

Mereyntje ga je gledal ves začuden. Potem pa se je veselo zasmejal in vzkliknil:

»Ne, kako znaš ti lagati!«

»Da, da, da,« se je smejal Vrč, »lagati znam, samo ako hočem. Toda sedaj ne lažem. Drugič boš lahko šel z menoj k vodi in bom pustil, da bo vidra vjela za te lepo, veliko ribo, kaj?« Ali boš potem verjel?«

»Da,« je odvrnil Mereyntje, »toda poprej se moram prepričati.«

»Ti si natanko tak kot Tomaž,« se je smejal Vrč.

»Kateri Tomaž,« je vprašal Mereyntje začuden. »Tomaž Verdüst?«

»Ne,« je odvrnil Goort, smejoč se, »sveti Tomaž, neverjetni Tomaž. Ali še nisi nikoli slišal o njem?«

Ne, o njem Mereyntje prav gotovo še ni nikoli nič slišal in nikakor ni mogel verjeti, da bi bil svetnik lahko tudi nevernik.

(Dalle prihodnjič.)

Nemčija na Balkanu

Obisk nemškega zunanjega ministra v Beogradu.

Dne 7. junija je prispel v Beograd nemški zunanji minister Neurath.

Bil je sprejet s posebnimi častmi. Ministrski predsednik dr. Stojadinović je takoj po prihodu imel dolgo konferenco z Neurathom. Zvečer je bila slavnostna večerja v domu Kraljeve garde. Neurathu je nazdravil dr. Stojadinović, ki je rekel: »V obisku vidita vlada in narod potrdilo dobrih stikov, ki že obstoje med obema državama, kakor tudi željo, naj bi se ti odnosi še bolj okrepili... Dvigam čašo v čast voditelja in državnega kanclerja Adolfa Hitlerja...« — Neurath je odgovoril: »Sodelovanje med Jugoslavijo in Nemčijo, ki z mojim obiskom v Beogradu prihaja do vidnega izraza, je največjega pomena prav glede na splošni položaj... Že-

lel bi ugotoviti, da je politika vodje in državnega kanclerja... tesno služila miru.«

Komentarji tiska.

Naše časopise je pred prihodom Neuratha pisalo, da gre za vljudnostni obisk. Sedaj piše, da je to pomemben obisk in da gre za poglobitev odnosov.

Nemški tisk pa spravlja obisk Neuratha v zvezo z diplomatično akcijo v vsej južni Evropi. Pravi, da je pomirjenje južne Evrope zasluga Nemčije in potem nadaljuje: »Tudi tokrat so se pojavile intrige s strani onih, ki nočejo priznati položaja, na katerega ima Nemčija pravico tudi v južnovzhodni Evropi.«

novsim in čista politika nemških

Velenjski rudarji na predavanju

Dajte rudarjem v državnih rudnikih zaščito po naših zakonih!

V nedeljo, dne 30. maja se je vršilo v Velenju predavanje za rudarje, ki ga je sklicala podružnica ZRJ. Dvorana pri Raku je bila natlačena polna poslušalcev, ki so se razmestili tudi na verandi. Otvoril je predavanje s. Znoj z lepim nagovorom, obžalujoč, da se s. dr. Reisman ni mogel odzvati povabilu. Predavala pa sta ss. Eržen in Jelen, prvi o socialni zakonodaji in delavskem tisku, drugi o organizaciji. Rudarji v državnih rudnikih so znatno na slabšem, kar se tiče socialne zaščite, kot pa ostalo delavstvo, ker za nje veljajo določila starega avstrijskega občega državlanskega zakona, ki pa so znatno slabša od določb našega obrtnega zakona. Rudarji se

zavedajo važnosti boja za enakopravnost, zlasti pa, da jim je v tem boju poleg organizacije potrebna izobrazba, zato se je

prijavilo tudi 17 novih naročnikov za »Delavsko Politiko«.

Predavanje je torej lepo uspelo. S. Znoj pa je pojasnil potrebo boja za izboljšanje pravnosti o starostnem zavarovanju rudarjev, nakar je predavanje zaključil.

Presenetil je nastop pevskega zbora »Vzajemnosti«, ki je pred zborovanjem zapel dve lepi delavski pesmi. Zbor sestoji iz samih mladih pevcev sodrugov in zaslužijo pevci ter pevovodja resnično pohvalo!

se ne čudimo, če danes propadeta kmet in obrtnik, ki se zatekta v industrijo in ponujata svojo delovno silo za sramotno plačo. Treba bo več odločnosti, znanja in solidarnosti, da si bomo izkoristili lahko izvojevali svoje socialne in gospodarske pravice, ki nam jih dandanes kratijo kapitalisti. — Družnost! Delavec.

Dravograd

Ubil se je v nedeljo, dne 6. t. m. na Urški gori 24 letni Josip Pristovšek iz Dravograda. S svojimi tovariši se je podal na strmo severno pobočje. Pri tem je prišel preveč na rob neke stene. Pod nogami se mu je udrla zemlja in je strmoglavil par sto metrov v globino, kjer je obležal ves razbit na mestu mrtve.

Tiskovni sklad

Litija. Na nabiralni poli štev. 95 je zbral s. Zupan Ivan Din 22. Iskrena hvala! Maribor. Koren Emil Din 10.—, Iskrena hvala! Posnemajte!

V najem se odda

po ugodni ceni velika, lepa klet v sredini Maribora. Reflektanti naj se javijo pisмено upravi našega lista.

Delavski pravni svetovalec

Plačilo deležev Konzumnemu društvu (Kamnik)

Vprašanje: Bil sem dva meseca član Konzumnega društva, ki je sedaj likvidiralo. Likvidatorji terjajo od mene naknadno, da plačam delež. Ali sem delež dolžan plačati in ali mi morejo za plačilo tega deleža zarubiti plačo, ko sem nestalen delavec?

Odgovor: Glasom pravil Konzumnega društva ste dolžni delež plačati, tudi če ste bili član le dva meseca. Če pa ste nestalen delavec Vaša meza v smislu zakona od 29. aprila 1873 ni rubljiva, kar smo že večkrat na tem mestu razložili.

Naročnik z bratom (Celje): Ponovno smo že objavili, da odgovarjamo v pravnem svetovalcu samo naročnikom. Na ta način bi se lahko vsakdo izgovarjal, da ima list skupaj z bratom in podobno. Mi pa Vašega izgovora še posebej ne moremo upoštevati, če ste imeli celo svojo brivnico in v njej ni bila razobešana »Delavska Politika«. Nas pride pravni svetovalec zelo drago, ker zavzema vedno večji prostor in odgovarjamo vsled tega dosledno edino plačujočim naročnikom.

Pravica vzajne preko tujega zemljišča (Grize)

Vprašanje: Oče moje žene je več kot 60 let vozil preko sosedovega zemljišča do banovinske ceste. Sedaj ko je po očetu posestvo podedovala moja žena, ji pa sosed ne dovoljuje več voženj. Ali je sosed k temu upravičen? Kako naj doseže moja žena, da bo smela tudi sama voziti preko sosedovega zemljišča?

Odgovor: Če je Vaš oče vozil preko sosedovega zemljišča 60 let, je bila pravica voženj že zdavnaj priposestovana v korist posestva, in sme radi tega voziti tudi Vaša žena kot sedanja lastnica posestva. Če ji so-

sed brani, lahko Vaša žena vloži tožbo radi motenja posesti v 30 dneh, odkar ji je sosed zabranil voziti, lahko pa tudi vloži tožbo na ugotovitev služnostne pravice in doseže končno vknjižbo te pravice. Če ima radi sosedovega postopanja škodo, lahko zahteva tudi odškodnino.

Rubež delavske meze (Hrastnik).

Vprašanje: Obsojena sem bila, da plačam nekemu trgovcu večji znesek, ki sem mu ga ostala na dolgu za dobavljena živila dolžna. Ker nisem mogla plačati, me je trgovec rubil ter mi sedaj podjetje odteguje eno tretjino moje plače, dasiravno zaslužim 14 dnevno le Din 260.—. Ali je tak rubež upravičen?

Odgovor: Ponovno smo že na tem mestu razložili, da delavčeva meza po zakonu od 23. aprila 1873 ni rubljiva. Pojdite z ubožnim sprječevalom na sodišče in stavite tam predlog, da se izvršba ustavi, ker po zakonu ni dopustna.

Pot preko tujega zemljišča (Velenje).

Vprašanje: Preko moje parcele vodi poljska pot. Kdo je upravičen po njej voziti? Odgovor: Če je pot občinska, so upravičeni po njej voziti vsi. Če je pa Vaša zasebna last, pa le Vi in one osebe, ki jim Vi dovoljujete, ali ki so si pridobile služnostne pravice.

Ponovna poroka ločenega zakonca (Pobrežje)

Vprašanje: Sem ločen in bi se rad zopet poročil. Ali morem to doseči?

Odgovor: Če ste bili poročeni katoliško in ste katoličan, se morete znova poročiti po predpisih, ki pri nas veljajo le, če prestopite v pravoslavno vero ali v starokatoliško cerkev ter dosežete razvezo Vašega prejšnjega zakona pred pravoslavnim ozir. starokatoliškim cerkvenim sodiščem.

S kongresa čehoslovaške socialne demokracije; Zgoraj: pisarna, v kateri so sproti razmnoževali vse govore kongresnih delegatov, jih prevajali v češčino ali pa iz češčine v francoščino in angleščino ter razmnoževali. — Spodaj: informacijski oddelki, v katerem so delegati dobivali vse kongresne objave in ostale informacije. Kongres je bil, kakor vidimo, res vzorno organiziran. Pri nas je taka organizacija kongresov nepoznana, kaj takega je mogoče le tam, kjer obstoje močne organizacije.

Večer Hermana Wendla v Beogradu

Govorila sta bivši poslanik s. Balužić in s. Živko Topalović.

Pretekli teden je priredila centrala za delavsko izbrabzo v Beogradu spominski večer Hermana Wendla.

»Radniške novine« poročajo, da je bil ta večer v znamenju zbiranja štirih socialističnih generacij, mladih in

starih, učiteljev in učencev, za skupen boj za uresničenje socialističnih ciljev.

Pri tej priliki sta govorila bivši poslanik s. Balužić in s. Živko Topalović.

V ogledalu

Res treba debelo podčrtati. »Slovenec« (št. 105) citira govor pok. poslanca dr. Lovra Pogačnika v dunajskem parlamentu (20. sept. 1917): »Vstane naj nova država, zveza svobodnih, združenih, demokratično vladanih, zadovoljnih narodov pod žezlom Habsburžanov.« — Te besede je izpregovoril dr. Pogačnik, močan steber SLS, skoro 4 mesece po objavi majske deklaracije. Kakor v deklaraciji, tako tudi v teh besedah ni sledu o kakšni državni samostojnosti južnih Slovanov. »Slovenec« pa smatra te besede za tako važne, da jih debelo ponatiskuje. Kakor vidimo, je iz gibanja za majske deklaracije nekaj drugega nastalo, kot pa je v deklaraciji napisano in so deklaranti zahtevali. Zato res ne vemo, v kakšni zvezi se sedaj proslavlja spomin na majske deklaracije.

Strešne krvave storije iz Španije pripoveduje v »Slovencu« neki Jermen, ki trdi, da je bil v Španiji in gledal, kako so rdeči pobijali nedolžne ljudi, vse od kraja. Človek se čudi, da so ravno njemu edinemu izmed ogromne množice nedolžnih prizanesli. »Slovenec«, ki nima za žrtve nacistične podivjanosti v Badajozu (1500 od nacistov s strojnimi puščicami ustreljenih ljudi na glavnem trgu) in za žrtve katoliških Baskov (strahoviti pomor starcev, žen in otrok v Guernici), bombardiranje Almerije po vojnih lažljah nemškega fašizma niti besedice obsodbe, piše samo o rdečih zverinah. Naj nam gospodje okoli tega lista odgovore, ali so bile to tudi rdeče zverine, ki so za časa svetovne vojne roč srbiji, Bosni in Galiciji obešale in mesarile nedolžno civilno prebivalstvo, starce žene in otroke? In kdo so bili tisti, ki so se nad temi junaškimi čini opajali, jih poveličevali ter zverine celo podžigali z znanimi gesli. Naj gospodje vzamejo v roko letnik 1914 svojega glasila in naj tam pogledajo. O Španiji pa naj manj natančujejo in obenem tudi priznajo, da bi bile vse strahote španskemu ljudstvu prihranjene, ako bi Franco s pomočjo Rima in Berlina ne bil

prijel za meč proti vladi, ki je... Nemškemu fašizmu se dobrikajo — ta pa jim deli brce. »Slovenec« piše o Španiji popolnoma v duhu »Völkischer Beobachtera«. Tudi o bombardiranju križarke »Deutschland«, ki je streljala na valencijski letali in o bombardiranju Almerije, kjer so bile porušene z nemškimi granatami tudi cerkve, je pisal »Slovenec«, kot da bi izhajal v Berlinu. Za podporo se mu je izkazal nemški fašizem zelo hvaležnega — zaprl je vse katoliške tiskarne, ustavil vse katoliške liste in prekinil zvezo z Vatikanom. Za usluge — brce. Prav je tako!

Fašistično geslo. »Slovenec« in »Slovenski dom« sta silno huda, ako se jima očita, da koketirata s fašizmom. Ob priliki proslave majske deklaracije pa smo čitali v enem izmed teh listov z velikimi črkami natiskano njuno geslo: »En cilj, en narod, en voditelj!« To je dobesedna prestava nemškega fašističnega gesla: »Ein Ziel, eine Nation, ein Führer!« — In to naj bo demokracija?

Stavbena, konzumna in gostilniška zadruga »Delavski dom« r. z. z. o. p. v Trbovljah vabi na

redni občni zbor,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. junija 1937 ob 9. uri dopoldne v prostorih »Delavskega doma« v Trbovljah.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo načelnika; 3. poročilo o računskem zaključku; 4. poročilo nadzorstva; 5. volitev enega člana v načelstvo in treh članov v nadzorstvo ter enega namestnika; 6. razno.

Na občnem zboru imajo pravico do glasovanja le člani s polno vplačilnim deležem. Če ne pride ob določeni uri zadostno število članov na občni zbor, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi. Vsak član naj prinese s seboj svojo deležno knjigo. Načelstvo.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporočila se
SPECERJSKA TRGOVINA
Delavski dom L.L.L.L.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava, bogata izbira modnega blaga.

Kupujem odpadke železa, kovine, litine in vsakovrstne železne stroje. Plačujem po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ - MARIBOR
Tattenbachova ul.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.